

20.10.2021

Korkovähennysrajoitusta koskevat muutokset, VM027:00/2021

Lausunto asiassa hallituksen esitysluonnos eduskunnalle laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 a ja 18 b §:n muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n lausunto otsikkoasiassa. EK kiittää lausuntopyynnöstä. Lausuntonamme esitämme seuraavan.

EK katsoo, että

1. esitysluonnoksessa merkittävälle omistusosuudelle asetettu raja tulisi **nostaa 10 prosentista 20 prosenttiin, jotta mm. kotimaisille eläkeyhtiöille ja valtio-omistajalle maksettavat korot voitaisiin myös jatkossa vähentää.**

2. esitysluonnoksen mukaisen vaatimuksen siitä, että tasevertailun perusteena olevan tilipäätöksen tulisi olla tilintarkastettu, tulee **koskea vertailussa käytettävää konsernitilinpäätöstä.** Tilintarkastuksen edellyttäminen myös verovelvollisen erillisyhtiötilinpäätökseltä voisi johtaa ennakoimattomiin vaikutuksiin, eikä se ole tarpeen sääntelyn tavoitteen saavuttamiseksi.

Laajemmat kommentit esitysluonnokseen

Hallituksen esitysluonnoksessa on tunnistettu kaksi tilannetta, jossa tasetestin kiristäminen olisi luonnoksen mukaan perusteltua.

Ensimmäinen niistä liittyy rakenteisiin, joissa konsernin emoyhtiön merkittävät omistajat ovat rahoittaneet konsernin suomalaista alakonsernia merkittävillä osakaslainoilla. Osakaslainojen seurauksena suomalainen yhtiö ei ole velkaisempi kuin konsernin emoyhtiö. Ratkaisuna esitetään oikaisua tasetestiin tilanteessa, jossa lainanantajalla olisi merkittävä, esityksen mukaan 10 prosentin tai sen ylittävä omistusosuus konsernista.

Muutos on perusteltu, jos juuri tällaisten oman pääoman sijoituksia ja velkasijoituksia yhdistelevien yhtiörakenteiden tai niitä käyttävien

Talous ja verotus
Anita Isomaa

20.10.2021

yksittäisten konsernien konsernivähennysten epääminen katsotaan tarpeelliseksi tavoitteeksi.

Muutos voi olla kuitenkin ongelmallinen tilanteissa, joissa yritys päättyy pankin haltuun ns. *financial distress* -tilanteessa. **Jos pankin omistusosuus kasvaa haltuunottotilanteessa yli 10 prosentin, tarkoittaa tämä pankkilainojen katsomista vertailutaseessa omaksi pääomaksi ja siten usein korkokulujen muuttumista vähennyskelvottomaksi muutoinkin yritykselle taloudellisesti vaikeassa tilanteessa.** Tämä heikentää tilannetta entisestään, vaikka tilanteeseen ei liity mitään verosuunnittelumotiiveja.

Lisäksi on tärkeää pohtia, onko merkittävän omistuksen raja perusteltua asettaa niinkin alas kuin 10 prosentin omistukseen. **On tavanomaista, että suomalaiset eläkeyhtiöt voivat omistaa pörssiyhtiöiden osakkeita samalla kun ne omistavat niiden yrityslainoja - omistusosuuksien ollessa tyypillisesti alle 20 prosenttia, kuitenkin yli 10 prosenttia.** Jos raja olisi 20 prosenttia, se mahdollistaisi kotimaisten eläkeyhtiöiden toimimisen rahoittajina, mutta leikkaisi aidosti merkittäviä osuuksia omistavat pääomasijoittajat pois. **Myös valtio-omistajalla on useissa tapauksissa yli 10 prosentin omistusosuuksia yrityksistä,** jotka saattavat myös saada lainoitusta joltakin valtion kontrolloimalta taholta – ehdotettu rajoitus vaikuttaisi korkojen vähennysoikeuteen myös näissä tilanteissa.

Esitysluonnoksen mukaan hallitus on valmis kiristämään tasevertailua vielä entisestään, jos kiristystä ei voida pitää "riittävän tehokkaana". **Tältä osin on huomattava, että tehokkuusarvioinnin tulee kohdistua verojärjestelmään kokonaisuutena, eikä esimerkiksi joihinkin yksittäisiin yhtiöihin.** Mahdollinen poliittinen toive yksittäisen yhtiön tai hyvin suppean yhtiöjoukon korkovähennysten leikkaamisesta ei EK:n käsityksen mukaan ole asianmukainen peruste yleisesti sovellettavan sääntelyn kiristykseen tilanteissa, joissa tasevapautussäännös valtaosin toimii säännöksen tarkoituksen mukaisesti.

Toinen tunnistettu ongelma liittyy tilanteisiin, joissa konsernissa määräysvaltaa käyttää rahasto. Näissä tilanteissa on verotuskäytännössä havaittu tilanteita, joissa vertailutaseena on pyritty esittämään sellaisia taseita, jotka on laadittu ainoastaan tasevertailua varten, mutta jotka eivät ole olleet vahvistettuun konsernitilinpäätökseen perustuvia, tilintarkastettuja taseita. Kyseisenlaisia taseita ei ole KHO:n oikeuskäytännössä hyväksytty tasetestissä käytettäväksi.

Konsernitilinpäätöstä koskevan tilintarkastusvaatimuksen lisäämisen myös lainsäädännön tasolle voitaneen katsoa selkiyttävän verotuskäytäntöä ja vastaavan myös lainsäätäjän alkuperäistä tarkoitusta, koska sillä estetään vain tasevertailua varten laadittujen taseiden käyttäminen vapautuksen saamiseksi. Sen sijaan

Talous ja verotus
Anita Isomaa

20.10.2021

tilintarkastuksen edellyttäminen myös verovelvollisen tilinpäätökseltä ei ole tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

Lisäksi taseen oikaiseminen esimerkiksi vastaamaan eri tilinpäätösstandardia käyttäen laadittua vertailutasetta tulee jatkossakin olla mahdollista ilman, että verovelvollisen oikaistua tasetta tulisi enää uudelleen vahvistaa yhtiökokouksessa ja/tai tilintarkastaa. Tältä osin EVL 18 b §:n 1 momentin 4) kohdan HE-luonnoksessa ehdotettua uutta sanamuotoa tulisi muuttaa ja lisäksi hallituksen esityksen perusteluja tulisi selkeyttää siten, että asiasta ei jäisi epäselvyyttä. Tämä on tärkeää sen varmistamiseksi, että jatkossakin on tasevapautusta soveltavissa konserneissa mahdollista laatia ja tilintarkastaa esimerkiksi erillisyhtiön tilinpäätös Suomen kirjanpitolain mukaisena ja konsernitilinpäätös IFRS:n mukaisena. Ehdotetun säännösmuutoksen tarkoituksena ei ole, eikä siitä tule seurata, että erillisyhtiönkin olisi laadittava tilintarkastettu tilinpäätöksensä IFRS-tilinpäätöksensä (jolloin mm. konserniavustuksen käyttäminen konsernissa voisi käytännössä estyä).

Tasetestin säilyminen käyttökelpoisena on tärkeää suomalaisille konserneille, koska keskitetty konsernirahoitus on tärkeä osa kansainvälisen konsernin toimintaa ja sille on selkeät, verotuksesta riippumattomat perusteet.

Konsernien vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen hankinnassa käytetään usein järjestelyjä, joissa koko konsernin tarvitseman pääoman hankinta keskitetään yhteen konserniyhtiöön. Hankittua rahoitusta kohdistetaan edelleen muille konserniyhtiöille konsernin sisäisillä luotoilla. Myös konsernitilijärjestelyt ovat yleisiä, koska konsernin sisäisten kassaväylien käyttäminen muiden konserniyritysten tarpeisiin voi vähentää tarvetta ulkoisen rahoituksen käyttämiseen.

Velkarahoituksen hankkimisen keskittämiseen liittyy useita etuja. Keskitäminen parantaa konsernin sisällä luottoneuvotteluihin käytettävissä olevaa osaamista. Rahoituskulut pienenevät, kun luotto nostetaan keskitetysti. Keskitetyn luoton hankinnassa voidaan hyödyntää uusia rahoitusvälineitä. Pankkisuhteiden järjeistäminen voi vähentää pankkisuhteisiin liittyvän hallinnointityön määrää konsernissa ja parantaa olemassa olevia pankkisuhteita. Rahoituksen hankkimista voidaan myös valvoa paremmin ja konserniyhtiöiden paikallisia resursseja voidaan vapauttaa esimerkiksi tuotanto- ja markkinointitoimintaan.

Konsernin sisäisen rahoituksen keskittämistä käytetään myös riskienhallinnan helpottamiseksi. Esimerkiksi valuuttariskin tunnistaminen ja mittaaminen sekä riskin hallintaan liittyvän suojausstrategian määrittäminen ja sen seuraaminen helpottavat keskittämisen myötä. Konsernin eri yhtiöiden valuuttapositivien netottaminen vähentää suojaus- toimien ja valuuttaliiketoimien tarvetta. Myös pankit ovat finanssikriisin jälkeen keskittäneet luotto- ja markkinariskien hallintaan liittyviä

Talous ja verotus
Anita Isomaa

20.10.2021

toimintojen raportointiin ja *compliance* -toimintaan liittyvien toimintojen keskittämisen ohella.

Konserni voi tavoitella varainhankinnan ja muun niin sanotun *treasury*-toiminnan keskittämällä myös yksittäisten konserniyhtiöiden tehokkaampaa valvontaa, konsernin sisäisen tiedonkulun parantamista tai *treasury*-toiminnon käsittelemistä kustannuspaikkana tai tulosityksikönä. Vaihtoehdot konsernin sisäisen rahoitustoiminnan keskittämiseen vaihtelevat suppeammasta, taloudelliseen neuvonantoon tai yhteydenpitoon liittyvästä toiminnasta erillisen rahoitusyhtiön perustamiseen. Tällaisella rahoitusyhtiöllä voi olla laajat valtuudet rahoitustoiminnan itsenäiseen harjoittamiseen. Keskittämisen hyödyllisyyteen ja sen laajuuteen vaikuttavat esimerkiksi konsernin rakenne ja toiminnan keskittämiseen osallistuvien yksiköiden luonne, koko ja lukumäärä.

On toki selvää, että konsernin sisäisen rahoituksen keskittämistä ja konsernin sisäistä rahoitusta voidaan käyttää myös konsernin verosuunnittelun välineenä. Keskittämisen verosuunnittelulliset tavoitteet voivat olla defensiivisiä (ylimääräisen verorasituksen välttäminen) tai offensiivisiä (koko konsernin verorasituksen alentaminen jopa aggressiiviseksi verosuunnitteluksi katsottavin järjestelyin). Tällaiseen toimintaan on kuitenkin puututtu aktiivisesti OECD:n BEPS-projektin ja sen implementoinnin myötä, ja toki myös kansallisessa verotus- ja oikeuskäytännössä. Konsernin sisäiseltä velkarahoitukselta edellytetään aina myös markkinaehtoisuutta.

Tasetestin tarkoituksena on mahdollistaa konsernin sisäisen rahoituksen käyttäminen. Konsernin sisäisen rahoituksen käyttämiselle on selkeät liiketaloudelliset perustelut. Näitä seikkoja ei tule unohtaa pohdittaessa sitä, tuleeko tasetestin säilyä käyttökelpoisena myös jatkossa. Nyt esitetyt muutokset tekevät jo nyt monimutkaisesta sääntelystä entistäkin monimutkaisempaa.

Infrapoikkeuksen laajentaminen jää vajaaksi

Hallituksen esityksessä mahdollistetaan ns. infrapoikkeuksen käyttöönotto niin sanotuissa julkisissa infrastruktuuriyhteisöissä, jotka vastaavat julkisen infrastruktuurin toteuttamisesta tai ylläpidosta.

EK katsoo, että kokonaishankepalveluiden (Public Private Partnership) sekä Mankala-yhtiöiden ottaminen poikkeuksen piiriin olisi perusteltua ja että keskusteluja komission kanssa tulisi jatkaa tältä osin mahdollisimman pian.

Talous ja verotus
Anita Isomaa

20.10.2021

Kunnioitavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Penna Urrila
Johtaja